

6. Saloyid, T.I. (2016) *Navchal'na prohrama z pozashkil'noyi osvity naukovo-tekhnichnoho napryamku «Veseli klapytyky»* [The educational program for extracurricular education of the scientific and technical direction «Merry Scraps»]. Access mode https://drive.google.com/file/d/0BzDvg_FwSh9_Q19ieVJ6WF E1VE0/view

7. *Trudove navchannya 5-9 klasy. Prohrama dlya zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv* [Labor training 5-9 classes. Program for general educational institutions] Access mode <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programi-5-9-klas-2017.html>

8. Khandan, O.V. (2016) *Navchal'na prohrama z pozashkil'noyi osvity (khudozhn'o-estetychnyy napryam). Hurtok dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva «Tekstyl'na maysternya»* [Educational program for extracurricular education (artistic and aesthetic direction). Circle of decorative and applied art «Textile Workshop»]. Access mode http://cdut.ostv.zp.ua/file/metod/prorams/adapt/text_majstr.pdf

9. Lengrand P. *Courting the Positive Virtues: a Case for Feminist Science* / P. Lengrand // *European Journal of Science Education*. – 1986. – Vol. 8, No. 2. – P. 121 – 134.

10. Nomura N. *The Iemoto System and the Development of Contemporary Quiltmaking in Japan* / Nao Nomura // *Textile Society of America Symposium Proceedings*. – 2008 Access mode <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1119&context=tsaconf>

11. Rush B. *The complete book of seminole patchwork* / B. Rush, L. Wittman. – New York: Dover Publications, 1993. – 117 c.

12. Shaver C. *Sashiko: A Stitchery Of Japan* // *Textile Society of America Symposium Proceedings*. – 1992. Access mode <http://digitalcommons.unl.edu/tsaconf/584>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧИСТЯКОВА Людмила Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання (трудове навчання та технології).

КУДРЕВИЧ Ірина Олександрівна – студентка IV курсу фізико-математичного факультету спеціальності «Технологічна освіта» Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

Наукові інтереси: методика навчання технологій.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHYSTIAKOVA Liudmyla Olexandrivna – PhD

(Candidate of pedagogic sciences), associate Professor of Department of Theory and Methodology of technological education, labour protection and health, The Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical Universty.

Circle of research interests: theory and methodology of teaching (labor training).

KUDREVIYCH Iryna Olexandrivna – Student of the IV course of the Faculty of Physics and Mathematics of the specialty «Technological Education», The Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical Universty.

Circle of research interests: methodology of teaching Technological Education.

*Дата надходження рукопису 06.03.2018 р.
Рецензент – к.пед.н., доцент О.В. Абрамова*

УДК 378.147.002.2

ЧУБАР Василь Васильович –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: vchubar@meta.ua

ПІДГОТОВКА СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В умовах постіндустріального суспільства змінюються вимоги до фахівців різних галузей професійної діяльності. Їм необхідно постійно удосконалювати фахові компетенції й бути готовими до змін технологій на виробництві. Під впливом науково-технічних та соціально-економічних процесів змінилися вимоги до трудової підготовки старшокласників, але система освіти, зокрема, загальноосвітні навчальні заклади, вгаслі-док своєї інертності відстають від сучасних вимог. У зв'язку з цим державними органами України прийнято низку нормативних документів [1; 4; 6; 7; 8].

Науковці та педагоги-практики ведуть пошуки шляхів удосконалення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах з підготовки старшокласників до трудової діяльності [3; 5; 9; 10; 11; 12; 13; 14]. Як засвідчують соціологічні дослідження, в учнів випускних класів ще спостерігаються стереотипні погляди щодо потреб в сучасному суспільстві спеціалістів з економіки, менеджменту, психології, юриспруденції, тощо незважаючи на перенасиченість ринку праці фахівцями названих профілів. Розробка та реалізація старшокласниками особистих освітнього й професійного маршрутів, орієнтованих на потреби ринку праці та безперервну освіту, ще не увійшли до освітньої практики в загальноосвітніх

навчальних закладах. У зв'язку з цим старшокласники недостатньо підготовлені до майбутньої трудової діяльності, пов'язаної з профілем навчання та можливостями професійного росту. У процесі реалізації профільного навчання не завжди враховується те, що обізнаність старшокласників з різними видами діяльності стане основою для формування їхньої особистої зацікавленості, оскільки знання про професії не роблять їх предметом професійного самовизначення. Сприяття професійному самовизначенню вони зможуть лише тоді, коли матимуть для випускників певний сенс, тобто впишуться в контекст їхніх життєвих планів. Недоліки підготовки до оптимального переходу від навчання у загальноосвітніх навчальних закладах до професійного навчання та трудової діяльності іноді спонукають старшокласників до невдалої фахової зайнятості, в наслідок цього молоді працівники набувають негативного досвіду безробіття, яке супроводжується випадковою або неповною зайнятістю. До них зменшується довіра з боку працедавців, а також знижується самооцінка. Досвід невдалої зайнятості веде молодих працівників до «...групи ризику на ринку праці, для якої характерні форми залежності від суспільства або держави, зменшення продуктивності праці, депресивний стан, поведінкові й емоційні проблеми, які неминуче супроводжують безробіття, вимушену неповну зайнятість або роботу, що не відповідає кваліфікації [11, с. 54-55]. У зв'язку з цим все гостріше постає проблема удосконалення підготовки старшокласників до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва в процесі профільного навчання технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблемі підготовки старшо-класників до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва присвячено немало праць науковців та педагогів-практиків. Її досліджували Н. Боринець, Д. Кільдеров, О. Коберник, М. Корець, В. Кремень, П. Лернер, В. Овечкін, В. Подоляк, І. Сасова, Л. Серебреніков, В. Сидоренко, В. Симоненко, В. Шешенко, Г. Терещук, В. Титаренко, І. Фрумін, А. Цина та ін. Науковці звертали увагу на необхідність формування в учнів навиків з узгодження професійних намірів з потребами ринку праці, ознайомлення із загальними основами сучасних та новітніх технологій виробництва, а також на реалізацію пропедевтичної підготовки до вибору майбутньої професії. У зв'язку з цим М. Корець зазначав, що «Сучасне виробництво вимагає високого рівня інтелектуального наповнення в системі підготовки робітничих кадрів і тому такі функції мають виконувати особи, які здобули щонайменше статус освітнього рівня молодшого бакалавра. Тоді напрям профільного навчання й профіль у старшій школі повинні підпорядковуватись концепції підготовки фахівців техніко-технологічного напрямку всіх рівнів» [5, с. 6]. Багато науковців погоджуються з тим, що «...

в основі сучасного розуміння процесу переходу випускників шкіл у світ праці й пов'язаної з ним проблеми праце-влаштування в економічно розвинених країнах існує одна з психологічних теорій розвитку кар'єри, а саме, теорія транзицій Н. Шлосберга, а також нова концепція зайнятості» [11, с. 54]. Проблему переходу старшокласників від школи до трудової діяльності дослідники А. Паркер, М. Пайнс та інші безпо-середньо пов'язують з економічними аспектами, такими, як: підвищення продуктивності праці, вимушені витрати держави на соціальні виплати, а також недоотримання нею податків у разі тривалої транзиції [13]. Досліджуючи теорію та методику профорієнтаційної роботи, О. Царенко зазначає, що успішність вибору майбутньої професійної діяльності залежить від «... особистісних характеристик конкретного учня, зокрема: правильної самооцінки здібностей, інтересів, можливостей і обмежень; знання того, що потрібно для успішного оволодіння конкретною професією; уміння спів-віднести результати самооцінки із знаннями вимог до професії» [12, с. 183].

Незважаючи на вагомі результати досліджень науковців, педагогів-практиків щодо теоретичного обґрунтування навчально-методичного забезпечення та практичної реалізації профільного технологічного навчання старшокласників, поза їхньою увагою залишилась важлива проблема – його реалізації з урахуванням вимог інноваційного виробництва.

У даному дослідженні зупинимось на окремому аспекті зазначеної проблеми пошуку шляхів удосконалення практичної підготовки старшо-класників до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва.

Мета статті – пошук шляхів удосконалення практичної підготовки учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва в процесі профільного технологічного навчання.

Методи дослідження. У дослідженні використано методи, які взаємно пов'язані між собою: вивчення, аналіз і систематизація навчальної, методичної, психолого-педагогічної та соціологічної літератури; системний і проблемно-пошуковий методи для виявлення шляхів удосконалення практичної підготовки старшокласників до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва у процесі профільного технологічного навчання та формулювання висновків і перспектив подальших наукових розвідок.

Виклад основного матеріалу дослідження. У нашому дослідженні спираємось на теорію транзицій, згідно якої життя особистості складається з ряду стабільних станів та переходів від одного стану до іншого [14]. Окрім того, враховуємо, що «... на сучасному етапі великі можливості надають комплексні моделі транзицій..., а також застосування

компетентісного підходу й теорії роз-витку кар'єри в підготовці молоді до зайнятості й подальшого працевлаштування» [11, с. 56]. Ми зосередимо увагу на переході старшокласників від школи до професійного навчання та подальшої фахової зайнятості. Тривалість та ефективність цієї транзиції безпосередньо залежить від якості профільної підготовки та зорієнтованості старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах. Отже, завдання сучасної загальноосвітньої школи в рамках цієї моделі передбачає якісну підготовку випускників до оптимального переходу не лише до здобуття професійної освіти, а й до майбутньої трудової зайнятості. При визначенні шляхів удосконалення практичної підготовки старшо-класників до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва, згідно з теорією транзицій, пропонуємо орієнтуватися на положення, що процес їхнього переходу від школи до професійного навчання або зайнятості буде оптимальним, якщо профільне технологічне навчання здійснюватиметься із:

- врахуванням концепції безперервної освіти, яка передбачає професійне самовдосконалення особистості впродовж усього періоду трудової діяльності;

- залученням старшокласників до системи економічних стосунків шля-хом використання трудового стажування, яке передбачає набуття випускни-ками практичного досвіду трудової діяльності ще до закінчення школи.

Реалізація концепції безперервної освіти у процесі профільного навчання технологій виробництва має спрямовуватися на формування в старшо-класників готовності до професійного самовдосконалення впродовж всієї тру-дової діяльності, тому що в умовах інноваційного виробництва готовність до професійного самовдосконалення стає ключовою компетенцією. Вона є компонентом особистісно-поведінкової конструкції, яка передбачає: здатність до планування та інтерпретації свого життя; вміння будувати образи майбутньої освіти й трудової діяльності, як важливих життєвих цінностей; наявність практичного досвіду розв'язання життєвих проблем, які вимагають рефлексії соціально-професійних можливостей і готовності до реалізацій інновацій тощо. Формування зазначеної компетенції сприятиме розвитку в старшокласників уявлення про широту можливого спектру застосування знань, умінь і навичок, а також про необхідність постійного самовдосконалення. Її формування є важливим завданням загальноосвітніх навчальних закладів з підготовки молодого покоління до професійного становлення в умовах іннова-ційного виробництва. При цьому необхідно враховувати, що інноваційне виробництво має потребу в професіоналах міжнародного рівня, оскільки впроваджує новітні досягнення науки й техніки. У процесі профільного

навчання необхідно готувати старшокласників до того, що сучасна система кадрового забезпечення виробництва орієнтована на залучення працівників, які підготовлені відповідно інтегрованих навчальних програм, розроблених із врахуванням потреб економіки та освіти; володіють ІКТ технологіями та іноземними мовами; готові до безперервної професійної освіти тощо.

Для підготовки старшокласників до оптимального переходу від профільного технологічного до професійного навчання та трудової діяльності в умо-вах інноваційного виробництва, згідно теорії транзицій, пропонуємо практикувати трудове стажування. Вважаємо, що ефективність профільного техно-логічного навчання старшокласників з використанням трудового стажування значно вища, адже на момент одержання атестата зрілості вони матимуть певний досвід трудової діяльності, який дозволить їм об'єктивно оцінювати свої можливості та потреби ринку праці. Трудове стажування випускників пропонуємо реалізувати із врахуванням:

- особливостей економічної діяльності підприємств та організацій у регіоні;

- наступності профільного навчання й подальшого професійного навчання та працевлаштування;

- варіативного вибору форм організації профільного навчання згідно обраного профілю [4, с. 6-8];

- структури профільного навчання згідно з обраним профілем [4, с. 4-6].

Для врахування регіональних особливостей економічної діяльності трудове стажування старшокласників з обраного профілю технологічного навчання пропонуємо орієнтувати на конкретний регіон відповідно до його соціально-економічних потреб й стану на ринку праці. Такий підхід до організації трудового стажування сприятиме практичному ознайомленню старшокласників з виробничими реаліями, тобто основними економічними напрямкам діяльності в регіоні. Актуальними компонентами профільного навчання в цих умовах можуть бути: ознайомлення старшокласників з виробничими технологіями підприємств регіону; участь у творчих конкурсах, мета яких – модернізація та пошук різних стратегій розвитку цих підприємств. Під керівництвом педагогів, з одного боку, і працівників підприємств і організацій, з другого – старшокласники зможуть застосувати на практиці здобуті в процесі профільного навчання теоретичні знання й вироблені уміння. Трудове стажування згідно обраним профілем сприятиме підготовці старшокласників до фахової діяльності, із врахуванням ситуації на ринку праці в конкретному регіоні. Окрім того, ще зі школи включатиме їх в широкий спектр можливих взаємодій з навколишнім світом.

Трудове стажування старшокласників згідно з обраним профілем сприя-тиме забезпеченню

наступності профільного технологічного й подальшого професійного навчання та працевлаштування. Воно забезпечить поглиблення профільних технологічних знань, їхнє практичне застосування з урахуванням потреб професій в регіоні. Окрім того, сприятиме розв'язанню проблеми працевлаштування випускників закладів освіти, яка багато в чому обумовлена відсутністю зв'язку між ринком необхідних професій і освітнім ринком. Реалізація трудового стажування відповідно до вимог інноваційного виробництва підвищить практичну цінність загальної середньої освіти. Адже старшокласники, окрім визначених програмою профільних технологічних знань, умінь і навичок оволодіватимуть компетентностями необхідними для формування максимально широкого уявлення про можливість подальшої професійної самореалізації. Трудове стажування із дотриманням наступності забезпечить адаптацію старшокласників до реалій трудової діяльності й особливостей соціальної взаємодії, а також їхню соціалізацію за допомогою формування ключових освітніх компетентностей відповідно до реалій ринку праці в регіоні.

Використання варіативного підходу до вибору форм організації профільного технологічного навчання та трудового стажування розширить можливості старшокласників по оволодінню знаннями та навичками, а також сприятиме формуванню в старшокласників мотивованих уявлень про цінність загальної середньої освіти. Це забезпечить підвищення престижу тих робітничих спеціальностей, актуальність яких у сучасному світі постійно зростає. Така реалізація трудового стажування сприятиме оптимальному вибору старшокласниками середньої спеціальної або вищої професійної освіти. Варіативний підхід до вибору форм реалізації трудового стажування уможливить залучення старшокласників до регіонального ринку праці та формування почуття особистої відповідальності за стан справ у регіоні. Отже, практична реалізація старшокласниками знань, умінь і навичок у процесі трудового стажування сприятиме оптимізації їхнього переходу від загальноосвітніх навчальних закладів до професійного становлення.

Врахування структури профільного навчання (профільні предмети, спеціальні курси, профілюючі предмети та ін.) при реалізації трудового стажування з обраного технологічного профілю передбачає широкі можливості їхнього вибору старшокласниками «... з урахуванням своїх можливостей, про-явлених здібностей, ... життєвих і професійних намірів» [10, с. 46]. При такому підході до трудового стажування уявлення про трудову діяльність формується у старшокласників на основі особистого досвіду, а не тільки на матеріалах розповідей представників старшого покоління та засобів масової інформації. У результаті цього старшокласники матимуть об'єктивне уявлення про майбутню трудову діяльність, яка відповідатиме їхнім інтересам,

можливостям, а також реаліям сучасного виробництва й професійній діяльності загалом.

Формування такого розуміння життєвої кар'єри є необхідною умовою оптимального переходу учнівської молоді від навчання до загальноосвітніх навчальних закладів до подальшого становлення їх як фахівців. Тому перехід випускників від профільного навчання до професійної освіти, яка в умовах інноваційного виробництва не має моменту завершення, а є невід'ємною від трудового процесу виявиться оптимальним.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок. Запропоновані у статті підходи до удосконалення переходу старшокласників від профільного навчання технологій до професійного навчання та фахової діяльності в умовах інноваційного виробництва шляхом упровадження трудового стажування сприятимуть:

- створенню оптимальних умов для трудової та соціальної адаптації й забезпеченню єдності теоретичного і практичного навчання та реалізації концепції безперервної освіти, яка домінує в інформаційному суспільстві з інноваційним виробництвом;

- удосконаленню підготовки до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва наданням можливостей одержання початкового досвіду трудової діяльності.

У статті розглянуті лише окремі аспекти удосконалення переходу старшокласників від профільного технологічного навчання до професійного навчання та трудової діяльності з урахуванням вимог інноваційного виробництва. Подальші розвідки на пряму бажано спрямувати на дослідження шляхів:

- удосконалення змісту та способів реалізації трудового стажування в процесі профільного технологічного навчання;

- залучення старшокласників до позашкільних практичних заходів, які актуалізують не лише їхню практичну, трудову, соціальну, а й науково-дослідну діяльність, зокрема, участь у молодіжних наукових і науково-практичних конференціях, семінарах тощо.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23.11.2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011n>. (дата звертання: 30.01.2018 р.)
2. Інноваційна Україна. – 2020: Національна доповідь. [За ред. В. М. Гейця та ін.]. – К.: НАН України, 2015 – 336 с. : табл., рис.
3. Коберник О. М. Концепція технологічної освіти учнів загально-освітніх навчальних закладів України / О. М. Коберник, В. К. Сидоренко // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2010. – № 6. – С. 3–11.
4. Концепція профільного навчання в старшій школі. Наказ МОН України № 1456 від 21.10.2013 // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2013. – № 10. – С. 2–10.

5. Корець М. Шляхи реалізації профільного технологічного навчання в старшій школі / М. Корець // Трудова підготовка в рідній школі. – 2017. – № 2. – С. 5–8.

6. Людина і світ професій. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (8-9 класи) // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2008. – № 1. – С. 43–56.

7. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [ред. кол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, А.М. Гуржій, О.Я. Савченко]. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 448 с.

8. Побудова кар'єри. Програма для 11 (12) класів загальноосвітніх навчальних закладів // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2010. – № 6. – С. 3–11.

9. Стойкова В.В. Моделювання профільного навчання в регіоні: діагностико-прогностичний підхід / В.В. Стойкова // Імідж сучасного педагога. – 2009. – № 8-9 (97-98). – С. 114–117.

10. Терещук А. І. Концептуальне бачення профільної технологічної підготовки учнів старшої загальноосвітньої школи / А.І. Терещук // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2012. – № 11. – С. 42–47.

11. Федотова Е.Е., Копытов М. А., Новикова Л.А. Трудоустройство выпускников учебных заведений как педагогическая проблема (на опыте западных стран) [Електронний ресурс]: Режим доступу <https://cyberleninka.ru/article/n/trudoustroystvo-vypusknikov-uchebnyh-zavedeniy-kak-pedagogi-cheskaya-problema-na-opyte-zapadnyh-stran>. (дата звертання 29. 01. 2018 р.)

12. Царенко О.М. Інноваційні засоби у вивченні курсу «Теорія та методика профорієнтаційної роботи» / Наукові записки. – Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – 2017. – Вип. 12, Ч. 3. – С. 181–187.

13. Packer A.H., Pines M.W., Stluka F.M., Surowiec C. School-to-Work. – Princeton, NJ: Eye on Education, Inc., 1996. – 288 p.

14. Schlossberg, N. K. Counseling adults in transition: linking practice with theory. – New York: Springer Pub. Co., 1984. – 212 p.

REFERENCES

1. *Derzhavnyj standart bazovoi' i povnoi' zagal'noi' seredn'oi' osvity. Zatverdzenyj postanovoju Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1392 vid 23. 11. 2011 r.* [State standard of base and complete universal middle education. Ratified by resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine № 1392 from 23. 11. 2011]. [Electronic resource]. it is access Mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011n> (date of appeal : in 30. 01. 2018).

2. *Innovacijna Ukrain'na. – 2020: Nacional'na dopovid' (2015)* [Innovative Ukraine. - 2020: National report]. NAN of Ukraine.

3. Kobernik O. M. (2010) *Koncepcija tehnologichnoi' osvity uchniv zagal'no-osvitnih navchal'nyh zakladiv Ukrainy* [The concept of technological education of pupils of general education educational institutions of Ukraine]. *Trudova pidgotovka v suchasnij shkoli*.

4. *Koncepcija profil'nogo navchannja v starshij shkoli. Nakaz MON Ukrainy № 1456 vid 21. 10. 2013* (2013) [The concept of profile training in high school. The order MON of Ukraine No. 1456 from 21. 10. 2013]. *Trudova pidgotovka v suchasnij shkoli*.

5. Korets M. (2017) *Shljahy realizacii' profil'nogo tehnologichnogo navchannja v starshij shkoli* [Ways of realization of profile technological training in high school]. *Trudova pidgotovka v suchasnij shkoli*.

6. *Ljudyna i svit profesij. Programa dlja zagal'noosvitnih navchal'nyh zakladiv (8-9 klasy)* (2008) [Person and world of professions. The program for general education educational institutions (8-9 classes)]. *Trudova pidgotovka v zakladah osvity*

7. *Nacional'na dopovid' pro stan i perspektivyvy rozvytku osvity v Ukraini* (2016) [The national report on a state and the prospects of development of education in Ukraine]. K.: Pedagogichna dumka

8. *Pobudova kar'jery. Programa dlja 11 (12) klasiv zagal'noosvitnih navchal'nyh zakladiv* [Creation of career. The program for 11 (12) classes of general education educational institutions]. *Trudova pidgotovka v suchasnij shkoli*.

9. Stoykova V. V. (2009) *Modeljuvannja profil'nogo navchannja v regioni: diagnostyko-prognostychnyj pidhid* [Modeling of profile training in the region: diagnostiko-predictive approach]. *Imidzh suchasnoho pedagoga*.

10. Tereshchuk A. I. (2012) *Konceptual'ne bachennja profil'noi' tehnologichnoi' pidgotovky uchniv starshoi' zagal'noosvitn'oi' shkoly* [A conceptual image of profile technological training of pupils of the high comprehensive school]. *Trudova pidgotovka v suchasnij shkoli*.

11. Fedotova E. E., Kopytov M.A., and Novikova L. A. *Trudoustroystvo vypusknikov uchebnyh zavedenij kak pedagogicheskaja problema (na opyte zapadnyh stran)* [Employment of graduates of educational institutions as a pedagogical problem (on experience of the western countries)] [the Electronic resource]: Mode to access of <https://cyberleninka.ru/article/n/trudoustroystvo-vypusknikov-uchebnyh-zavedeniy-kak-pedagogi-cheskaya-problema-na-opyte-zapadnyh-stran> (date use 29. 01. 2018 rubles).

12. Tsarenko O. M. (2017) *Innovacijni zasoby u vyvchenni kursu «Teorija ta metodyka proforijentacijnoi' roboty»* [Innovative means in studying of the course «Theory and Technique of Professional Orientation Work»]. *Naukovi zapysky*.

13. Packer A. H., Pines M. W., Stluka F. M., Surowiec C. School-to-Work. – Princeton, NJ: Eye on Education, Inc., 1996. – 288 p.

14. Schlossberg, N. K. Counseling adults in transition: linking practice with theory. – New York: Springer Pub. Co., 1984. – 212 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧУБАР Василь Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: профільне навчання технологій виробництва старшокласників закладів загальної середньої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

CHUBAR Vasyl Vasylevich – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Theory and methodology of Technological training, and Health and Safety of Centralukrainian Volodymyr Vinnichenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: profile studies of technologies of production of senior pupils of general educational establishments.

Дата надходження рукопису 01.04.2018 р.
Рецензент – к.пед.н., доцент О.В. Пуляк